

VADLĪNIJAS

karjeras attīstības atbalsta īstenošanai

Rīga, 2022

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Eiropas Savienības fondu darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" projekts Nr.8.3.5.0/16/I/001 "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs"

Saīsinājumi

EK – Eiropas Komisija

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas Sociālais fonds

ELGPN - *European Lifelong Guidance Policy Network*

EMKAPT – Eiropas Mūžilga karjeras atbalsta politikas tīkls

IAP 2021.-2027. – Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam

IKVD – Izglītības kvalitātes valsts dienests

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

LDDK – Latvijas darba devēju konfederācija

LKAAA – Latvijas karjeras attīstības atbalsta asociācija

LR – Latvijas Republika

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – nevalstiskās organizācijas

PIKC – profesionālās izglītības kompetences centrs

VIAA – Valsts izglītības attīstības aģentūra

VISC – Valsts izglītības satura centrs

Ievads

Vadlīnijas karjeras attīstības atbalsta īstenošanai vispārējās, speciālās un profesionālās izglītības iestādēs ir izstrādātas Eiropas Savienības fondu darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" projekta Nr.8.3.5.0/16/I/001 “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” (turpmāk – Projekts) rezultātā. Vadlīnijas izstrādātas, vadoties no projekta gaitā gūtās pieredzes, ES un OECD novērtējuma un rekomendācijām izglītības politikas pilnveidei, kā arī LR spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Vadlīniju **mērķis** ir nodrošināt vienotu izpratni par karjeras attīstības atbalsta sistēmu, tās komponentiem un īstenošanu vispārējās, profesionālās un speciālās izglītības iestādēs. Vadlīnijās raksturotas šajā sistēmā iesaistīto dalībnieku lomas un atbildība efektīva karjeras attīstības atbalsta īstenošanā.

Vadlīnijas ir izmantojamas kopā ar šādiem Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” ietvaros izstrādātajiem un IZM akceptētajiem metodiskajiem materiāliem: “Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs vispārējās izglītības iestādēm”, “Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs profesionālās izglītības iestādēm”, “Karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna paraugs darbam ar izglītojamajiem speciālās izglītības programmās”, “Rokasgrāmata individuālo karjeras konsultāciju īstenošanai”, “100 karjeras attīstības atbalsta metodikas”.

Vadlīnijas lietojamas atbilstoši spēkā esošajiem LR normatīvajiem aktiem.

Karjeras attīstības atbalsta ietvars un būtība

Karjeras attīstības atbalsts izglītības politikā

Latvijas Republikas “Izglītības likumā” (1998) un “Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2021.-2027.gadam” karjeras izglītība (KI) definēta šādi: “Karjeras izglītība – izglītības procesā integrēti pasākumi, lai nodrošinātu izglītojamo karjeras vadības prasmju apguvi un attīstīšanu, kas ietver savu interešu, spēju un iespēju apzināšanos tālākās izglītības un profesionālās karjeras virziena izvēlei. Karjeras izglītība ir integrējama formālās un neformālās izglītības mācību saturā.” Savukārt karjeras attīstības atbalsts ir pasākumu kopums, kas ietver informācijas, karjeras izglītības un individuālo konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot mērķtiecīgu izvēli saistībā ar turpmāko izglītību un darbu. Cilvēka karjera šajā kontekstā ir traktējama tās plašākajā izpausmē, tā ir izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība indivīda mūža laikā. Šāds skaidrojums saskan ar ELGPN (European Lifelong Guidance Policy Network) pieņemtajām nostādņēm.

Saskaņā ar uzstādījumiem, kas definēti “Vadlīnijās mūžilga karjeras atbalsta politikas un sistēmu izveidei: pamatnosacījumi ES un Eiropas Komisijai”, “[...] sabiedrības interesēs ir nodrošināt tādu mūžilgu karjeras atbalstu, kas atbilst izglītības, apmācības, nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politikai valsts un ES mērogā”(OECD, 2015, 3).

Dokumentā “OECD Skills Strategy Implementation Guidance for Latvia. Developing Latvia’s Education Development Guidelines 2021-2027” Latvija kā dalībvalsts tiek aicināta sekmēt mūžizglītības kultūru, uzlabojot karjeras attīstības atbalsta sniegšanu, veicinot nepārtrauktas karjeras izglītības speciālistu mācības, stiprinot informētību par karjeras

konsultēšanas pakalpojumu nozīmi. Šajā stratēģijā paredzēti rīcībpolitikas instrumenti un rādītāji izglītības un prasmju rezultātu ciešākai salāgošanai ar darba tirgu. (OECD, 2020)

Latvijā 2006.gadā apstiprinātajā Karjeras attīstības atbalsta sistēmas koncepcijā konkretizēti karjeras attīstības atbalsta komponenti: karjeras informācija, karjeras izglītība un karjeras konsultēšana. Koncepcijā aktualizēta nepieciešamība sniegt atbalstu katram indivīdam un palīdzēt viņam noskaidrot savas stiprās puses, formulēt attīstības iespējas, definēt mērķus un veidot plānu šo mērķu sasniegšanai, t.i., pilnveidot karjeras vadības prasmes. Risinot šo situāciju, laika periodā no 2005.gada līdz 2008.gadam tika īstenots projekts “Karjeras izglītības programmu nodrošinājums izglītības sistēmā” (KIPNIS). Savukārt no 2016. līdz 2022.gadam Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) ir realizējusi ESF projektu “Karjeras attīstības atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”, kura mērķis bija uzlabot pieeju karjeras atbalstam vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs, nodrošināt karjeras vadības prasmju apguvi izglītojamajiem skolās, celt izpratni un informētību par tālākas izglītības ceļiem un izvēlēm, motivēt profesijas un nodarbinātības izvēlei atbilstoši savām interesēm, spējām, sabiedrības un darba tirgus piedāvājumam un vajadzībām, sniegt metodisku, informatīvu un finansiālu atbalstu pašvaldībām un izglītības iestādēm karjeras izglītības un citu karjeras atbalsta pasākumu plānošanā un to īstenošanā. Projekta īstenošanas gaitā ir izstrādāti jauni informatīvie un metodiskie materiāli, t.sk. elektroniskā formātā, papildus izglītību ieguvuši 676 pedagogi karjeras konsultanti un karjeras atbalstā iesaistītie speciālisti, karjeras izglītības pasākumos piedalījušies bērni un jaunieši no 430 izglītības iestādēm. Sadarbības partneri projektā bija pašvaldības, pašvaldību apvienības, to izglītības pārvaldes un profesionālās izglītības kompetences centri (PIKC). Izglītības iestādēs strādāja projekta finansēti pedagogi karjeras konsultanti, kas nodrošināja karjeras attīstības atbalstu – karjeras informāciju, karjeras izglītību un karjeras konsultācijas.

Saskaņā ar “Izglītības likumā” noteikto, pašvaldības “nodrošina bērnu un jauniešu karjeras izglītību” (17.p.), savukārt “izglītības iestādes vadītājam ir pienākums nodrošināt izglītības iestādes piekļuvi bibliotekāriem, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem” (30.p.).

“Izglītības likumā” formulētas arī izglītojamā tiesības, tostarp “saņemt bibliotekāros, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumus” (55.p.).

Pedagoga karjeras konsultanta profesionālās darbības ietvars

Pedagoga karjeras konsultanta amats iekļauts pedagogu profesiju un amatu sarakstā (MK noteikumi nr. 354). Prasības pedagoga karjeras konsultanta izglītībai ir noteiktas LR MK Noteikumos Nr. 569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību”, kas izdoti saskaņā ar “Izglītības likuma” 14. panta 13. un 32. punktu, 48. panta pirmo daļu un “Profesionālās izglītības likuma” 18. pantu.

Šajos noteikumos definēts, ka par pedagogu karjeras konsultantu ir tiesīga strādāt persona, kuras izglītība un profesionālā kvalifikācija atbilst vienai no šādām prasībām:

- augstākā izglītība, profesionālās kompetences pilnveides programma pedagoģijā (vismaz 72 stundas) un profesionālās kompetences pilnveides programma "Pedagogs karjeras konsultants" (apjoms vismaz 72 stundas, un pēc kuras apguves pedagogs iegūst pedagoga karjeras konsultanta sertifikātu);
- augstākā pedagoģiskā izglītība un karjeras konsultanta kvalifikācija vai profesionālās kompetences pilnveides programma "Pedagogs karjeras konsultants". (LR MK, 2018)

Maģistra studiju programmas “Karjeras konsultants” apguves rezultātā iegūstamās kvalifikācijas pamatā ir prasības, kas ietvertas “Karjeras konsultanta profesijas standartā”. Tajā atspoguļotas profesionālajā darbībā aktuālās kompetences, akcentējot spēju saistīt apgūtās teorētiskās zināšanas ar praksi konkrētajā profesionālās darbības vidē, saprast un novērtēt dažādu faktoru ietekmi cilvēka karjeras veidošanā dažādos viņa dzīves posmos, orientēties darba tirgus situācijā un ekonomikas attīstības tendencēs, sniegt adekvātu atbalstu klientiem viņu profesionālās piemērotības noteikšanā, plānot konsultāciju mērķus un procesu, veidot individuālās attīstības programmas un plānus, izstrādāt vai pārņemt grupu un individuālās konsultēšanas metodikas, pielāgojot tās klientu vajadzībām, ievērot ētikas normas un konfidencialitātes prasības, autonomi un sadarbībā ar kolēģiem veikt pētījumus karjeras konsultēšanas jomā, reflektēt par sniegto karjeras konsultēšanas pakalpojumu kvalitāti, veikt nepieciešamos uzlabojumus savā darba stilā un metodikā, konsultēt dažāda vecuma, sociālo grupu, kultūru un izglītības līmeņa klientus, izprast savu resursu atjaunošanas nepieciešamību, lai saglabātu psiholoģisko noturību un spētu relaksēties pēc psiholoģiskām stresa vai konflikta situācijām, organizēt un vadīt karjeras atbalsta pakalpojumus, nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu, informēt un izglītēt sabiedrību jautājumos, kas saistīti ar karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem (rakstīt rakstus, uzstāties semināros un masu saziņas līdzekļos). Šajā dokumentā arī norādīts, ka karjeras konsultants var strādāt valsts un pašvaldību institūcijās, nevalstiskajās organizācijās, izglītības iestādēs, u.c. (VISC, 2011)

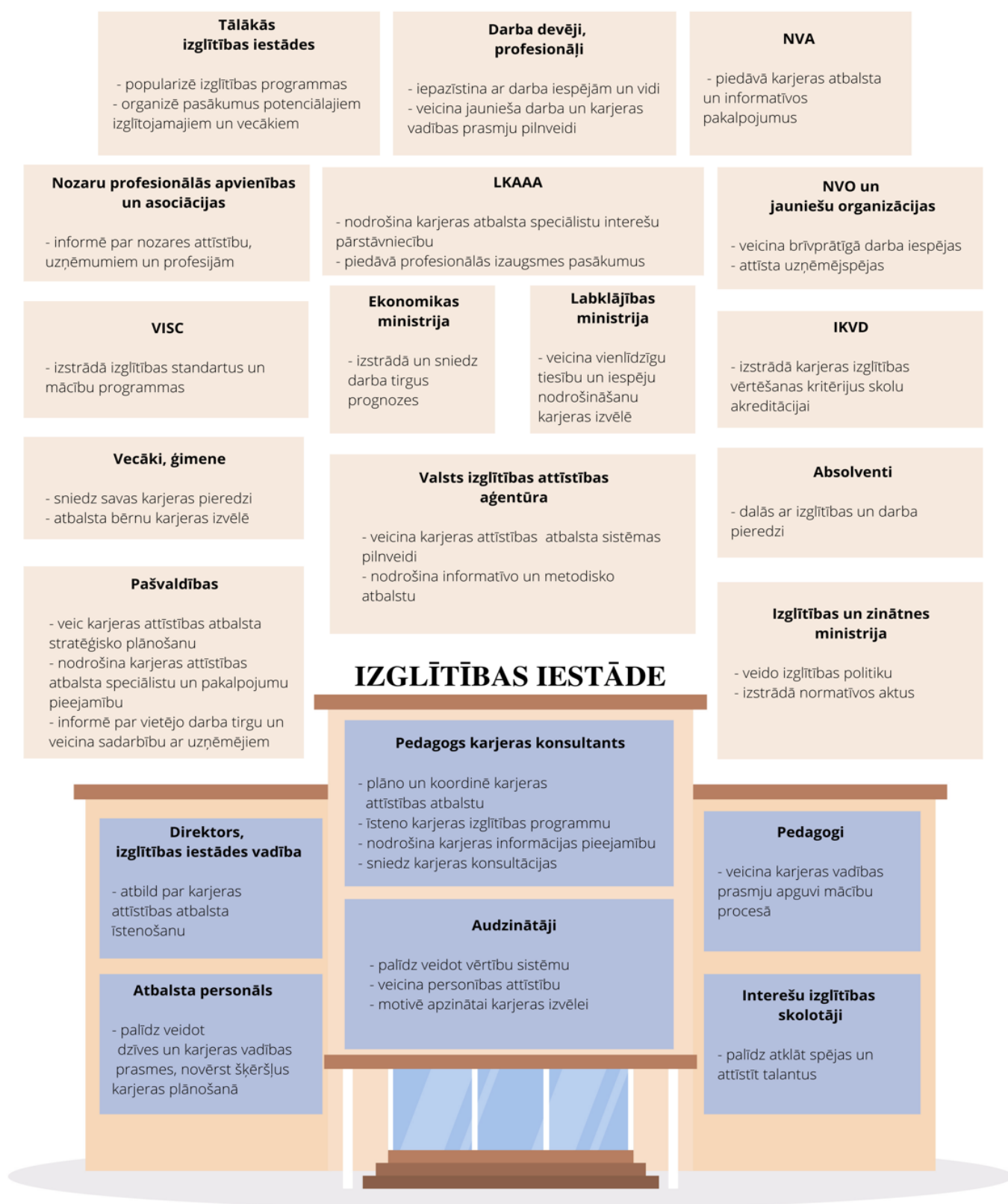
Pedagoga karjeras konsultanta amata apraksts tiek veidots izglītības iestādē atbilstoši prognozējamajam darba saturam, apjomam un atbildībai. Pedagoga karjeras konsultanta galvenie amata pienākumi: sadarboties ar skolas administrāciju, klašu audzinātājiem, izglītojamo vecākiem skolēnu karjeras izglītības un atbalsta jautājumos, vadīt grupu nodarbības, sniegt individuālās karjeras konsultācijas, rūpēties par karjeras atbalsta pasākumu īstenošanu skolā, apzināt uzņēmumus, organizācijas, individuālos komersantus, kas var skolēnus aicināt pie sevis un iepazīstināt ar dažādu jomu profesionāļu darba ikdienu, profesijas specifiku un darba apstākļiem, organizēt mācību ekskursijas uz šiem uzņēmumiem, veikt metodisko un pētniecisko darbu savas kompetences ietvaros mērķtiecīgākai darba plānošanai.

Pedagogs karjeras konsultants piedalās jaunu metodiku aprobācijā, kā arī profesionālās pilnveides pasākumos pēc pašu vai darba devēju iniciatīvas. Latvijā akreditētās augstākās izglītības iestādēs tikai aptuveni piecpadsmit gadus tiek sagatavoti profesionāli karjeras konsultanti, izdoti atsevišķi metodiskie materiāli un dažas grāmatas, ko ir iespējams izmantot profesionālajā pilnveidē individuālajai konsultēšanai un darbam ar bērnu un jauniešu grupām. Pedagogs karjeras konsultants seko līdzi novītātēm karjeras attīstības atbalsta jomā un izmanto *Euroguidance* tīkla informatīvos un metodiskos materiālus, kā arī Valsts izglītības attīstības aģentūras uzturētās vietnes: Nacionālā izglītības iespēju datubāze (www.niid.lv) un Profesiju Pasaule (www.profesijupasaule.lv). Valsts izglītības attīstības aģentūra nodrošina centralizētu informatīvo un metodisko atbalstu izglītības iestādēm, karjeras speciālistiem un veicina karjeras attīstības atbalsta sistēmā iesaistīto institūciju sadarbību.

Pedagogi karjeras konsultanti ar savu darbu dod nozīmīgu piensumu pārejā uz kompetenču pieeju mācību saturā skolās, tuvinot skolēnu izziņas darbību reālās dzīves apstākļiem. Karjeras attīstības atbalsts, kas ietver karjeras informāciju, karjeras izglītību, karjeras konsultāciju pieejamību izglītojamajiem karjeras mērķu noteikšanai un plānošanai, izdarot izvēli saistībā ar izglītību un darbu, netieši sekmē arī izglītības priekšlaicīgas pārtraukšanas riska mazināšanu un eventuāli ietekmē talantu atklāšanu un attīstību.

Karjeras attīstības atbalsta sistēmas dalībnieki, to lomas

Lai karjeras attīstības atbalsts izglītojamajiem būtu efektīvs, ir svarīga izglītības iestāžu sadarbība ar valsts un pašvaldību iestādēm, darba tirgus pārstāvjiem un citām organizācijām.

Pastāvot vienotai izpratnei par karjeras attīstības atbalsta būtību, ietvaru un sistēmas dalībnieku lomām, sadarbības procesā var veidoties atšķirīgi karjeras attīstības atbalsta īstenošanas modeļi, ko ietekmē teritoriālie (lauki, pilsēta, attālums starp mazajām skolām u.c.), finansiālie (pedagoga karjeras konsultanta atalgošanai, karjeras atbalsta pasākumu nodrošināšanai u.c. pieejamie resursi) un citi (izglītojamo skaits, pedagogu karjeras konsultantu skaits iestādēs un pašvaldībā kopumā, Karjeras centra esamība pašvaldībā, attālums līdz Nodarbinātības valsts aģentūras filiālei u.c.) faktori.

Karjeras attīstības atbalsta īstenošana un sistēmas ilgtspējas nodrošināšana

Plānošana

Karjeras attīstības atbalsta nodrošināšanai nepieciešams saskaņots, pēctecīgs, uz rezultātu un sadarbību vērsts karjeras attīstības atbalsta plāns, kurš paredz sadarbību visos līmeņos - starp pašvaldību, izglītības iestādi un pedagogu karjeras konsultantu.

Pašvaldība

Pašvaldībā izstrādāto plānošanas un attīstības dokumentu saturā tiek formulēti virzieni, kādos pašvaldība veicinās karjeras attīstības atbalstu, kā veidos sadarbību starp dažādiem karjeras atbalsta sniedzējiem, ietverot visas pašvaldības padotībā esošās izglītības iestādes un paredzot sadarbību ar profesionālās izglītības iestādēm. Iespējams veidot arī atsevišķu karjeras attīstības atbalsta dokumentu (stratēģiju, koncepciju vai tml.).

Izglītības iestāde

Saskaņā ar pašvaldības karjeras attīstības atbalsta plānu (stratēģiju, koncepciju) izglītības iestādē izstrādā savu karjeras izglītības programmu.

Karjeras izglītības programmā tiek minēti tās mērķi un uzdevumi, aprakstīta karjeras izglītības satura īstenošana (formas, metodes, sasniedzamie rezultāti), tā integrēšana mācību saturā, interešu izglītībā, audzināšanas darbā.

Karjeras izglītības programmas īstenošanai paredz finanšu resursus pedagoga karjeras konsultanta darba samaksai, darba vides iekārtošanai (kabinets un tā aprīkojums) un karjeras attīstības atbalsta pasākumu nodrošināšanai.

Pedagogs karjeras konsultants

Kvalitatīvai karjeras attīstības atbalsta nodrošināšanai izglītības iestādē tiek nodarbināts kvalificēts pedagogs karjeras konsultants (optimāli 1 pedagogs karjeras konsultants strādā ar 600 izglītojamiem).

Pedagogs karjeras konsultants plāno savu darbu saskaņā ar izglītības iestādes karjeras izglītības programmas uzdevumiem, kā arī pamatojoties uz izglītojamo interešu un vajadzību izpēti.

Pedagogs karjeras konsultants veido savu darba plānu, kas atspoguļo karjeras attīstības atbalsta īstenošanu mācību gada ietvaros.

Pedagogs karjeras konsultants darba plānā paredz:

- metodisko darbu (tai skaitā darbu pilnveidotā mācību satura īstenošanā, materiālu izstrādi);

- karjeras attīstības atbalsta pasākumu koordinēšanu, organizēšanu un vadīšanu izglītojamajiem un potenciālajiem izglītojamajiem;
- individuālo karjeras konsultāciju un grupu konsultāciju nodrošināšanu izglītojamajiem;
- izpēti un informatīvo darbu;
- darbu ar izglītojamo vecākiem.

Īstenošana

Karjeras attīstības atbalsta īstenošanā iesaistās visi tās dalībnieki (Izglītības un zinātnes ministrija, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Nodarbinātības valsts aģentūra, Valsts izglītības satura centrs, Latvijas karjeras attīstības atbalsta asociācija, Ekonomikas ministrija, Labklājības ministrija, Izglītības kvalitātes valsts dienests, nevalstiskās un jauniešu organizācijas, skolēnu vecāki, ģimenes, absolventi, tālākās izglītības iestādes, nozaru profesionālās apvienības un asociācijas, darba devēji, profesionāļi) atbilstoši to funkcionālajām lomām.

Pašvaldība

Pašvaldība savas kompetences ietvaros sniedz stratēģisko, organizatorisko, metodisko, informatīvo un finansiālo atbalstu pedagoga karjeras konsultanta darba nodrošināšanai un karjeras attīstības atbalsta pasākumu īstenošanai:

- informē par vietējo darba tirgu,
- veicina sadarbību ar uzņēmējiem,
- organizē centralizētus karjeras attīstības atbalsta pasākumus,
- finansē karjeras atbalsta speciālistu sagatavošanu un profesionālo pilnveidi,
- nodrošina pedagoga karjeras konsultanta darba vietas iekārtošanu, kā arī metodisko un darba materiālu iegādi.

Izglītības iestāde

Karjeras attīstības atbalsts vispārējās, profesionālās, speciālās izglītības iestādēs tiek īstenots ar mērķi attīstīt izglītojamo karjeras vadības prasmes. To īsteno:

- secīgi, nodrošinot karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pieejamību visiem izglītojamajiem atbilstoši vecumposmam,
- atbilstoši izglītības iestādes karjeras izglītības programmai;
- klātienē un attālināti, izmantojot atbilstošas metodes un tehnoloģiskos risinājumus, pielāgotus izglītojamo individuālām vajadzībām;
- ievērojot vienlīdzības un līdztiesības principus.

Pedagogs karjeras konsultants

Pedagogs karjeras konsultants veic savu darbu atbilstoši amata aprakstam un mācību gada sākumā izveidotajam darba plānam. Pedagogs karjeras konsultants balstās uz aktuālajām karjeras attīstības atbalsta tendencēm Latvijā un pasaulē, mērķtiecīgi izmantojot daudzveidīgus metodiskos materiālus, darba formas un metodes.

Pedagoga karjeras konsultanta loma ir transformējusies kompetenču pieejas kontekstā:

- pedagogs karjeras konsultants ir nozīmīgākais karjeras attīstības atbalsta īstenošanas un sadarbības uzturētājs gan izglītības iestādē starp izglītojamo, pedagogiem un atbalsta personālu, gan ārpus tās, iesaistot vecākus, absolventus un darba tirgus pārstāvjus, nodrošinot zināšanu un pieredzes pārnesi karjeras izglītības dziļākai integrēšanai dažādās mācību jomās;

- pedagogs karjeras konsultants veicina pedagogu savstarpējo sadarbību mācību jomu ietvaros un starp jomām, iedodot instrumentus, kā identificēt karjeras vadības prasmes pilnveidotajā mācību saturā un attīstīt tās;
- balstoties uz skolēnu interešu un vajadzību izpēti, pedagogs karjeras konsultants sniedz atbalstu skolas administrācijai izglītības piedāvājuma veidošanā;
- pedagogs karjeras konsultants sniedz metodisku, informatīvu un konsultatīvu individuālo atbalstu skolēniem izsvērtu karjeras lēmumu pieņemšanai, izvēloties vispārējās vai profesionālās izglītības virzienu un veidojot savām tālākajām profesionālajām un personīgajām interesēm atbilstošu karjeras plānu pēc 9. un 12.klases;
- pedagogs karjeras konsultants seko mācību satura sasaistei ar turpmākās izglītības un darba ceļu, piedāvājot skolēniem, viņu vecākiem un skolotājiem informāciju par darba tirgus attīstības tendencēm un dažādām izglītības iespējām Latvijā un pasaulē;
- pedagogs karjeras konsultants informē skolēnus un viņu vecākus par skolas izglītības piedāvājumu;
- pedagogs karjeras konsultants sniedz individuālu atbalstu skolēniem, veidojot individuālo mācību plānu (palīdz izvēlēties vispiemērotāko padziļināto kursu komplektu), balstoties uz skolēna spējām, interesēm un skolas piedāvājumu;
- pedagogs karjeras konsultants sniedz individuālu atbalstu skolēniem visā vidējās izglītības pakāpē, kopā ar skolēnu modelē nepieciešamās izmaiņas skolēna individuālajā plānā, kā arī aktualizē šos jautājumus skolas administrācijai un iesaistās labāko risinājumu izstrādē;
- pedagogs karjeras konsultants veic skolēnu interešu un vajadzību monitorēšanu un fiksē izmaiņas attiecībā uz skolēna nākotnes plāniem.

Uzraudzība

Uzraudzība palīdz izvērtēt esošā karjeras attīstības atbalsta kvalitāti un parāda iespējas tā pilnveidei.

Pašvaldība:

- nodrošina par jomu atbildīgo izglītības pārvaldes darbinieku, uzticot karjeras attīstības atbalsta plānošanas un īstenošanas koordinēšanu, kā arī uzraudzību atbilstoši pašvaldības plānošanas un attīstības dokumentos iestrādātajām prioritātēm;
- uzrauga informatīvo un metodisko atbalstu, nodrošinot aktuālās karjeras informācijas apriti, atbalstot karjeras speciālistu profesionālo pilnveidi, rosinot un organizējot pieredzes apmaiņas pasākumus un mācīšanos citam no cita, piemēram, veidojot karjeras atbalsta speciālistu / pedagogu karjeras konsultantu metodisko grupu (apvienību).
- veic karjeras attīstības atbalsta monitoringu izglītības iestādēs, sniedz tām atgriezenisko saiti un konsultatīvu atbalstu;
- veicina karjeras informācijas pieejamību un karjeras atbalsta darba popularizēšanu pašvaldības vai tās iestāžu mājas lapās un / vai sociālajos kontos.

Izglītības iestāde

Uzraudzības darbu izglītības iestādē veic skolas direktora norīkots personāls, un rezultāti tiek analizēti iestādes vadības, pedagoģiskā personāla un / vai metodiskajās sanāksmēs.

Analīzes procesā izmantojama informācija, kas iegūta no:

- skolēnu aptaujām;

- pedagoģiskā personāla aptaujām un pašvērtējumiem;
- diskusiju, sanāksmju protokoliem;
- vecāku aptaujām;
- datiem par absolventu turpmākajām gaitām;
- karjeras attīstības atbalsta pasākumu satura un statistikas analīzes.

Izglītības iestādē veikto karjeras attīstības atbalsta darbu vērtē, izmantojot akreditācijas metodiku un kvalitātes vērtēšanas līmeņu aprakstus (IKVD, 2020).

Novērtēšanas jomas “Atbilstība mērķiem” kritērija “Izglītības turpināšana un nodarbinātība” ietvaros tiek izvērtēta izglītības iestādes sistēma izglītojamo mācību sasniegumu un prasmju uzlabošanai un izglītības turpināšanai, karjeras izglītības kvalitāte, informācijas un datu ieguve par absolventu viedokli par mācībām un īstenotās izglītības programmas kvalitāti.

Kritērija vērtēšanā tiek ņemti vērā šādi ar karjeras attīstības atbalstu saistīti izglītības iestādes darba aspekti:

- mērķtiecīga karjeras izglītības iekļaušana mācību procesā un citās izglītības iestādes aktivitātēs;
- regulārs, datos balstīts karjeras izglītības izvērtējums;
- karjeras informācijas pieejamība izglītojamajiem;
- karjeras konsultāciju pieejamība katram izglītojamajam;
- izglītības iestādes absolventu turpmāko gaitu monitorings.

Pedagogs karjeras konsultants

Pedagogs karjeras konsultants izmanto daudzveidīgas formas un metodes esošās situācijas diagnosticēšanai pirms karjeras attīstības atbalsta uzsākšanas un izmaiņu konstatēšanai pēc īstenotiem karjeras attīstības atbalsta pasākumiem. Iegūtos datus pedagogs karjeras konsultants izmanto karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāna izveidei mācību gada sākumā un izvērtēšanai mācību gada beigās.

Ieteicamās darbības:

- skolēna karjeras vadības prasmju līmeņa noteikšana;
- skolēnu interešu un vajadzību noskaidrošana;
- pedagoģiskā personāla aptaujas;
- pedagoga karjeras konsultanta darba novērtējums /pašvērtējums.

Par izvērtēšanas gaitā iegūtajiem rezultātiem tiek informēta izglītības iestādes vadība, pedagoģiskais personāls un izglītības iestādes padome.

Karjeras attīstības atbalsta sistēmas ilgtspējas būtiskākie aspekti

- Karjeras attīstības atbalsts izglītojamajiem konceptuāli ir iestrādāts pašvaldības plānošanas un attīstības dokumentos izglītības jomā.
- Izglītības iestādē ir izstrādāta karjeras izglītības programma un karjeras attīstības atbalsta pasākumu plāns.
- Karjeras izglītība tiek integrēta īstenoto mācību, audzināšanas un interešu izglītības programmu saturā.
- Izglītojamiem tiek sniegta vispusīga karjeras informācija, tiek organizēti karjeras attīstības atbalsta pasākumi visām izglītojamo vecumgrupām;
- Izglītības iestāde nodrošina iespēju ikvienam izglītojamam saņemt atbalstu individuālu un grupu karjeras konsultāciju veidā.
- Karjeras attīstības atbalstu nodrošina kvalificēts pedagogs karjeras konsultants.

Literatūra

EMKAPT, (2013). **EMKAPT karjeras atbalsta glosārijs**. Rīga.

EMKAPT, (2015). **Vadlīnijas mūžilga karjeras atbalsta politikas un sistēmu izveidei: pamatnosacījumi ES un Eiropas Komisijai**. Rīga.

European Commission, (2021). **European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience**. Pieejams

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furt%20herNews=yes&langId=en&newsId=9723>

IKVD, (2020). **Izglītības iestādes darbības, izglītības programmas īstenošanas un izglītības iestādes vadītāja profesionālās darbības kvalitātes vērtēšanas metodika**. Pieejams

<https://www.ikvd.gov.lv/lv/jaunums/apstiprinata-jauna-akreditacijas-metodika-un-kvalitates-vertesanas-limenu-apraksti>

LKAAA, (2010). **Latvijas karjeras konsultantu profesionālās ētikas kodekss**. Pieejams

http://www.lkaaa.lv/sites/default/files/uploads/etikas_kodekss.pdf

LR Saeima, (1998). **Izglītības likums**. Pieejams: <http://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>

LR MK, (2011). **Noteikumi par pedagogu profesiju un amatu sarakstu**. Pieejams

<https://likumi.lv/ta/id/229913-noteikumi-par-pedagogu-profesiju-un-amatu-sarakstu>

LR MK, (2015). **Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un**

profesionālās izglītības iestādēs 2015.-2020.gadam. <http://likumi.lv/ta/id/278999-par-karjeras-izglitibas-istenosanas-planu-valsts-un-pasvaldibu-visparejas-un-profesionalas-izglitibas-iestades-2015-2020>

LR MK, (2018). MK noteikumi Nr. 569 “**Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un**

profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību”. Pieejams

<https://likumi.lv/ta/id/301572-noteikumi-par-pedagogiem-nepieciesamo-izglitibu-un-profesionalo-kvalifikaciju-un-pedagogu-profesionalas-kompetences-pilnveides>

Nacionālā izglītības iespēju datubāze <https://niid.lv/>

OECD (2020). **OECD Skills Strategy Implementation Guidance for Latvia**. Pieejams

<https://www.oecd.org/latvia/oecd-skills-strategy-implementation-guidance-for-latvia-ebc98a53-en.htm>

Profesiju Pasaule <https://www.profesijupasaule.lv/>

Skola2030, (2020). **Vai pilnveidotajā mācību saturā atsevišķi definēta arī karjeras izglītība?**

Pieejams <https://www.skola2030.lv/lv/biezak-uzdotie-jautajumi#vai-pilnveidotaja-macibu-satura-atseviski-defineta-ari-karjeras-izglitiba>

Skola2030, (2021). **Lomas skolā pilnveidotā mācību satura īstenošanai**. Pieejams

<https://www.skola2030.lv/lv/jaunumi/blogs/lomas-skola-pilnveidota-macibu-satura-istenosanai>

Valsts izglītības attīstības aģentūra <https://www.viaa.gov.lv/lv/darbibas-virzieni-karjeras-atbalsts>

VISC, (2011). **Karjeras konsultanta profesijas standarts**. Pieejams

https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/nks_stand_saraksts_mk_not_626.shtml